

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. มาตรฐานการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
7. การสัมมนา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดให้มีการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลภายใต้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมกำกับและดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 1-2) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กล่าวได้ว่า

- 1) สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2) เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล โดยให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 3) เทศบาลเมืองและเทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล อาจจัดจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตเทศบาล
- 4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่จัดทำกิจการ

ใดๆอันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนา และบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 5) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษา การจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการศึกษาดังนี้ (มาตรา 9 (3)) ให้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา (มาตรา 47) ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้มีระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด (มาตรา 48) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือว่าระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 4) ได้มีการประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การพิจารณาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเป้าหมายการพิจารณาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวบ่งชี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาต่อไป

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของไทย ถ้าจะให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อการพัฒนาบุคลากรของชาติให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้นั้น ชุมชน องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ทั้งรัฐและเอกชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ อย่างดีที่สุด

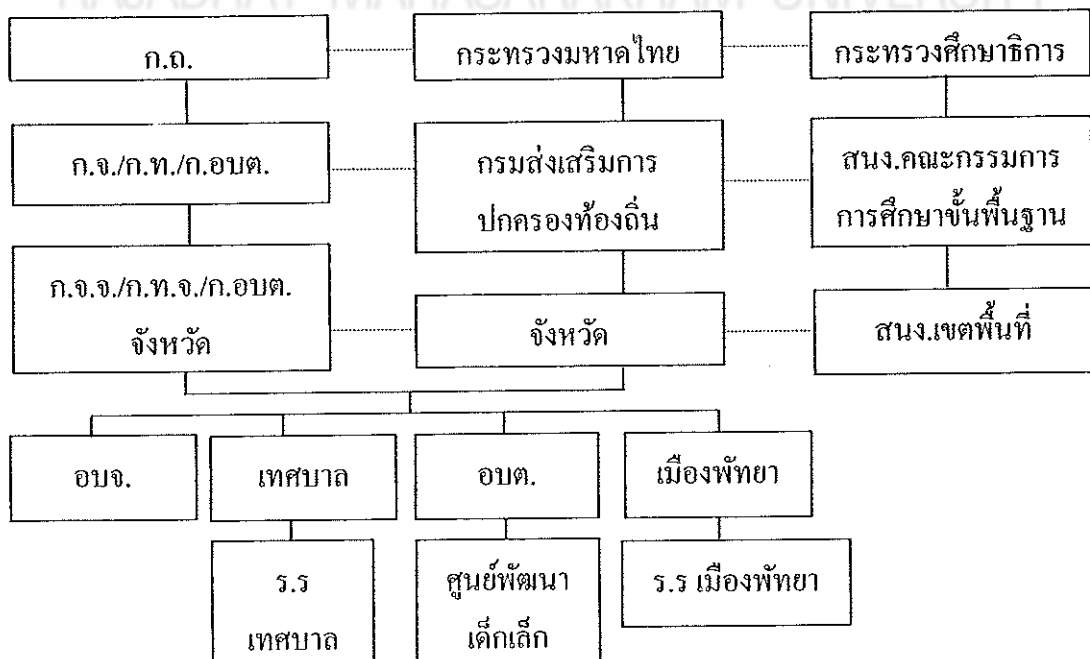
2. การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา การดำเนินการด้านบริหารงานบุคคล การดำเนินการด้านวิชาการ และการดำเนินการด้านงบประมาณ การดำเนินการด้านบริหารสถานศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 22 – 26)

2.1 โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคลข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต.) ได้กำหนดโครงสร้างสำนักงาน/กอง/ส่วนการศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยรับผิดชอบด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภท โดยกำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับจำนวนบุคลากรด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจที่ดำเนินการในปัจจุบัน และที่ดำเนินการในอนาคต รวมถึงกรณีรับโอนการจัดการศึกษาด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงในเชิงระบบการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ระบบการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.2 การจัดการระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา

การบริหารงานบุคคล/บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งทำให้การบริหารงานบุคคล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกำหนดให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (กจ., ก.ท. และก.อบต) จึงต้องปรับปรุงมาตรฐานและหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกลางข้าราชการ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมายดังกล่าว โดยจัดทำประกาศมาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกลาง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และมีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของ ก.พ. โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายใดๆ ดังนั้น การบริหารงานบุคคล มาตรฐานวิชาชีพ และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ตลอดจนสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ต่างๆของข้าราชการ พนักงานครูส่วนท้องถิ่น จึงสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับการกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการกำหนดตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา จำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

2.2.1 บุคลากรทางการศึกษา

- 1) สายงานบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 2) สายงานการสอน ได้แก่ ครูผู้ช่วย และครู
- 3) บุคลากรสนับสนุนการสอน (พนักงานจ้างตามภารกิจ) ได้แก่ กลุ่มตำแหน่งการเงิน/บัญชี/พัสดุ กลุ่มตำแหน่งธุรการ/บันทึกข้อมูล กลุ่มตำแหน่งโภชนาการ/อนามัยโรงเรียน กลุ่มตำแหน่งคอมพิวเตอร์/สื่อดัดแปลงสื่อการศึกษา

2.2.2 ข้าราชการและพนักงานครูไม่สังกัดสถานศึกษา

1) สายงานบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้ากองการศึกษา หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าฝ่ายการศึกษา

2) สายงานนิเทศการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์

3) สายงานการศึกษานอกระบบและส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่สันตนาการ สารวัตรนักเรียน นักวิชาการศึกษา นักวิชาการวัฒนธรรม และบรรณารักษ์

4) สายงานทั่วไป (บุคลากรทางการศึกษา) ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน

แนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารงานบุคคลข้าราชการ พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นที่ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นแล้ว มีดังต่อไปนี้

1) การกำหนดให้ดำรงตำแหน่งหรือดำรงตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ และให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ ตั้งแต่ 24 ธันวาคม 2547 เช่นเดียวกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2) การกำหนดวิทยฐานะและอัตราเงินวิทยฐานะ กำหนดให้ข้าราชการ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นซึ่งได้รับเงินประจำตำแหน่งที่มีวิทยฐานะและได้รับเงินวิทยฐานะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547

2.3 การบริหารงานวิชาการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวการบริหารงานวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับใช้ในโรงเรียนซึ่งได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมด้านวิชาการในด้านต่างๆ ดังนี้

2.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

1) การอบรมทบทวนการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรได้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ทุกโรงเรียน

- 2) พัฒนาบุคลากรระดับปฏิบัติการสอนให้สามารถวิเคราะห์หลักสูตร
สู่แผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ในชั้นที่เริ่มใช้หลักในปีการศึกษาแรกของทุกชั้นปี
- 3) ให้เทศบาลและเมืองพัทยาจัดตั้งบุดหนุนสถานศึกษาเพื่อการจัดทำ
และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุก โรงเรียน

2.3.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

- 1) การส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดย
การอบรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มด้อยโอกาส ส่งเสริมให้
สถานศึกษาของท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการ
- 3) การวิจัยในชั้นเรียน โดยนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นข้อมูลใน
การพัฒนาการเรียนการสอน
- 4) การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาชุมชน กำหนดให้สถานศึกษา
ในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีกรรมการจากชุมชนเป็นกรรมการร่วม
และให้สถานศึกษาของเทศบาลเป็นศูนย์บริการชุมชนของเทศบาล
- 5) การวัดและประเมินผล สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางการวัดผล
การเรียนตามหลักสูตรแต่ละสถานศึกษาเองทุกท้องถิ่น และต้องมีการประเมินคุณภาพภายใน
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบประเมินเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ผล
ใช้วางแผนพัฒนาร่วมกันได้ทุกระดับ

2.4 การบริหารงบประมาณ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด เป็นเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
การศึกษาภาคบังคับ การพัฒนาบุคลากร การก่อสร้างอาคารเรียน อาคารอเนกประสงค์ ฯลฯ
การสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เด็กด้อยโอกาส กิจกรรม
นันทนาการ การส่งเสริมเด็กและเยาวชน การกีฬา การแก้ไขปัญหาเสพติด และการถ่ายโอน
เป็นค่าอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวันแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต่างๆ โดยมีแหล่งที่มาของงบประมาณเพื่อการศึกษาของเทศบาล
และเมืองพัทยาได้จากแหล่งเงินดังนี้ 1) เงินรายได้ของเทศบาลและเมืองพัทยา 2) เงินอุดหนุน
จากรัฐบาล ได้แก่ งบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุน

เพื่อจัดการศึกษาจากรัฐบาล ตามแผนงานจัดการศึกษาปฐมวัย แผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 การบริหารสถานศึกษา

สำหรับงานบริหารสถานศึกษาในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้จำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป

2.5.1 งานวิชาการ ประกอบด้วย

- 1) การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้จัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลาและทุกสถานที่
- 3) การประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และนำผลการประเมินผู้เรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย
- 4) การจัดทำสาระหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการศึกษา
- 5) ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
- 6) ให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
- 7) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน
- 8) สถานศึกษาต้องได้รับการประเมินคุณภาพอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี

9) ให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.5.2 งานงบประมาณ สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานงบประมาณและทรัพยากร

2.5.3 งานบุคคล มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลของตนเอง

2.5.4 งานบริหารทั่วไป มีอำนาจในการบริหารงานทั่วไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา การดำเนินการด้านบริหารงานบุคคล การดำเนินการด้านวิชาการ และการดำเนินการด้านงบประมาณ การดำเนินการด้านบริหารสถานศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการกลางบริหารงานบุคคล ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับในด้านต่างๆ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนด้านการจัดการระบบบริหารงานบุคคล/บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กำหนดให้คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (กจ., ก.ท. และ ก.อบต.) จึงต้องปรับปรุงมาตรฐานและหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกลางข้าราชการ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย ด้านการบริหารงานวิชาการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดแนวการบริหารงานวิชาการตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางสำหรับใช้ในโรงเรียนซึ่งได้มีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมด้านวิชาการในด้านต่างๆ และใช้หลักสูตรใหม่ตามความพร้อมและความเหมาะสมของท้องถิ่น ด้านการบริหารงบประมาณ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด และจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดเป็นรายกรณีไป

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐ และท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 11 – 15) เน้นประโยชน์ของท้องถิ่น โดยตรง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 มาตรา 70 ได้แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 อ้างอิงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 11) ต่อมาในปี 2537 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอีก 1 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมี 5 รูปแบบ คือ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) กรุงเทพมหานคร 4) เมืองพัทยา 5) องค์การบริหารส่วนตำบล

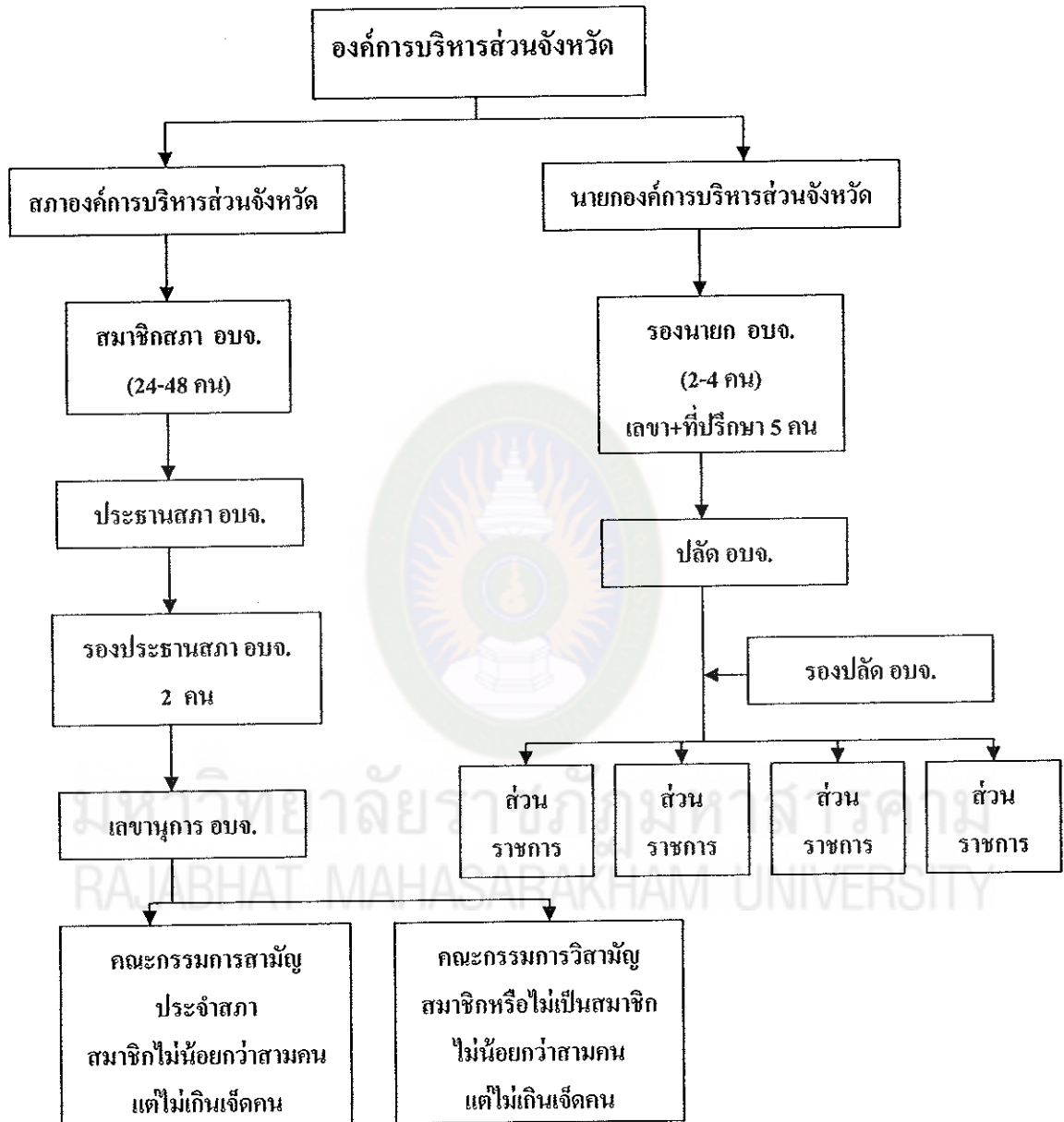
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้ ดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัดเพื่อทำการส่วนจังหวัดที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัด และเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ที่มา : (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 12)

3.2 เทศบาล

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 โดยมาตรา 9 ถึง มาตรา 11 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาไว้ ดังนี้

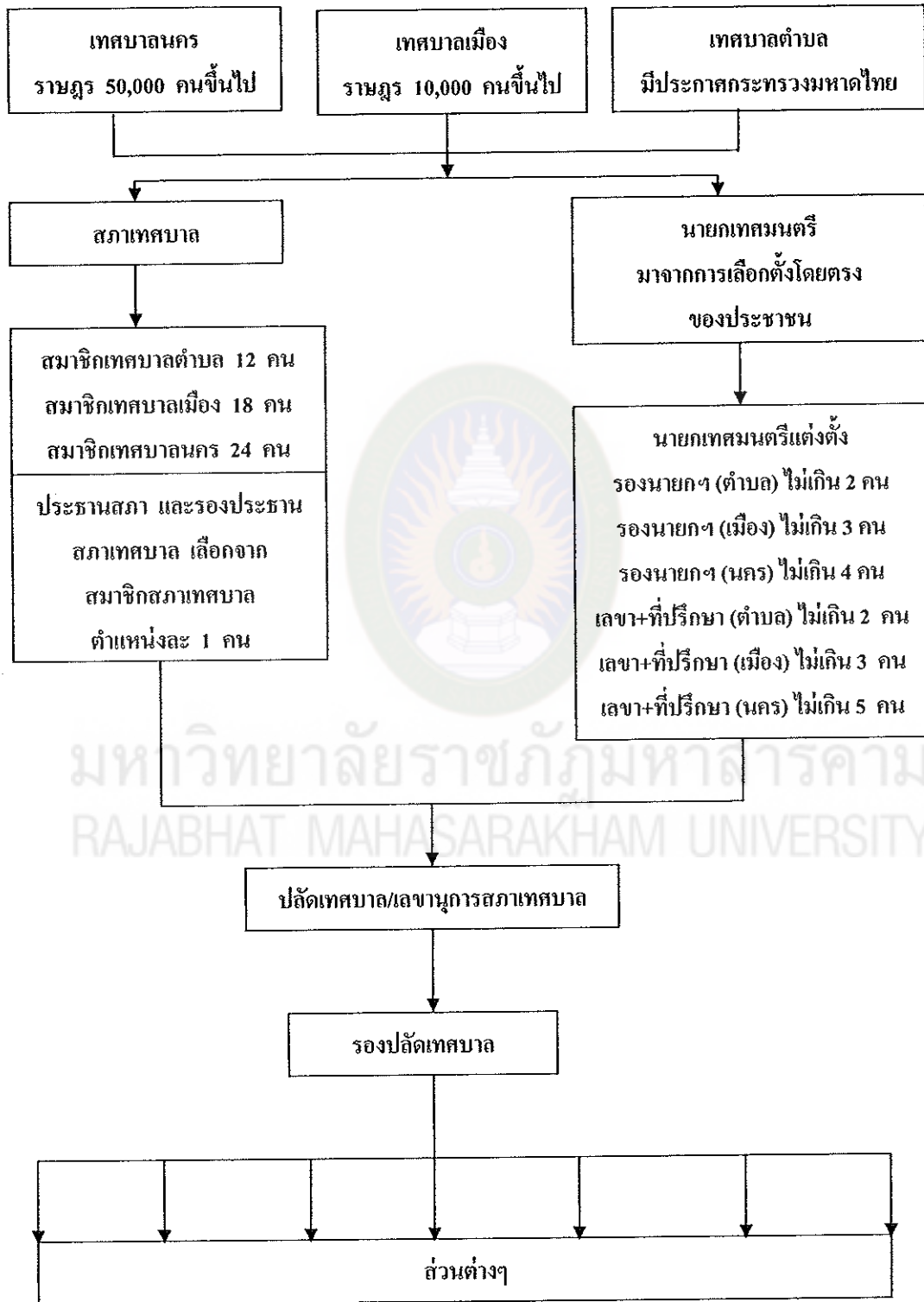
3.2.1 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยในพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งหลักเกณฑ์การเป็นเทศบาลตำบลว่า พื้นที่ที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป และอยู่กันอย่างหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.2.2 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล

3.2.3 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาลแบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือ สภาเทศบาล และคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาล และกำกับดูแลการบริหารเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ทั้งนี้ ในแต่ละเทศบาลจะมีการแบ่งส่วนราชการแตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างของเทศบาล

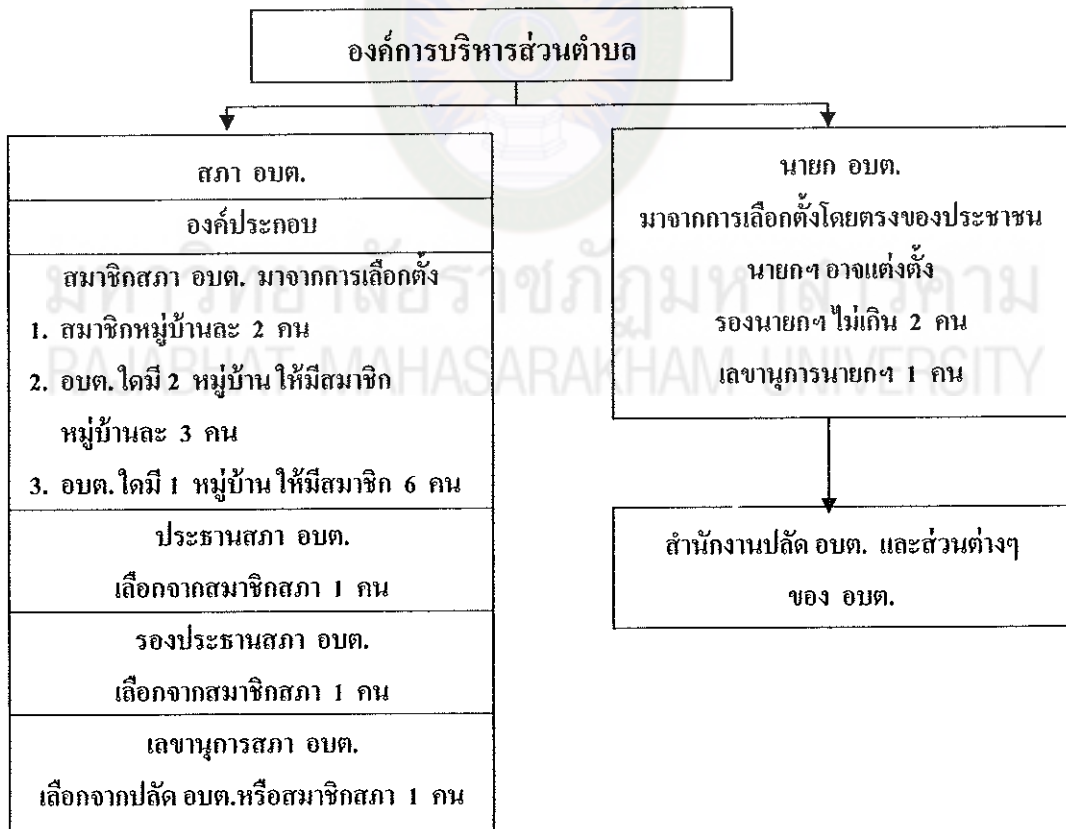
ที่มา : (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 14)

3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้ง อบต. คือ การกระจายอำนาจ ไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด และสามารถพัฒนา อบต. ไปสู่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 5) กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 16)

ในปี พ.ศ. 2540 มีการจัดตั้ง อบต. รวมทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น อบต. ที่มีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นจำนวน 5,788 แห่ง (ร้อยละ 90.48) พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 5) จึงมีบทบัญญัติให้ยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. อบต. ที่มีเขตติดต่อกันสามารถรวมกันได้ หากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนในตำบลนั้น
2. อบต. อาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกัน ภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น
3. อบต. ที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับ อบต.อื่นที่มีอาณาเขต ติดต่อกันและอยู่ภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

4. แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2552 : 14 – 18) เป็นจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในท้องถิ่นให้มี คุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและ ประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยมี ภารกิจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ 1) จัดการศึกษาปฐมวัย 2) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) จัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ 4) จัดส่งเสริมกีฬานันทนาการกิจกรรมเยาวชน 5) การดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น 1) เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมและ เตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับ การศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้น พื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม 3) เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนใน ท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับ ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) เพื่อให้การจัดการศึกษาท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและ

คำนึงถึงการมีส่วนร่วม การสนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่นในการจัด การศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น 5) เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ในท้องถิ่นได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และ กิจกรรมพัฒนาเยาวชนเพื่อพัฒนาให้เป็นคนมีคุณภาพทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของการกีฬา นันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและ เยาวชนไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 6) เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ ประชาชนในการสร้าง และพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาด โอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพให้ มีงานทำ ไม่เป็นภาระสังคม 7) เพื่อบำรุงศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

ส่วนนโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

1. นโยบายด้านการเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดการศึกษา ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับ บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่นมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
4. นโยบายด้านระบบการบริหารและการจัดการศึกษา มีการจัดระบบบริหาร และ การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความ พร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้ คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและ ประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

5. นโยบายด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีการวางแผนงานบุคคล เพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

6. นโยบายหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลาง และสาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติโดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณการเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา และจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน เอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนงานสื่อสารทุกรูปแบบสื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และสื่อสารในรูปแบบอื่น

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กเยาวชนอย่างหลากหลาย พอเพียงและมีประสิทธิภาพ

11. นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลืออาชีพ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่างๆมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพการจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

12. นโยบายด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น บำรุงรักษา ส่งเสริมอนุรักษ์ สถาบันศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอด วัฒนธรรมความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

5. มาตรฐานการศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 2) ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 5 – 14) มี 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

1. มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา (จำนวน 5 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู
- 1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน
- 1.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน
- 1.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ เป็นประจำ
- 1.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

1.6 สอนตรงตามวิชาเอก – โท หรือตรงตามความถนัด

1.7 มีจำนวนเพียงพอ (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

2.1 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.7 ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีประสิทธิภาพการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพการบริหารการศึกษา

3.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

3.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

3.4 การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียน และอายุตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้

4.1 มีอัตราส่วนจำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.2 ผู้เรียนมีเกณฑ์อายุ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ

การจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้

5.1 มีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องพิเศษ วัสดุ

ครุภัณฑ์เพียงพอ

5.2 มีการระดมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา

5.3 มีสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อ

การจัดการศึกษา

5.4 มีสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัด

การศึกษา

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา มีจำนวน 5 มาตรฐาน ที่เน้น การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนสู่ สังคมแห่งความรู้ ส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสและทางเลือกในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน นำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและขีดความสามารถของผู้เรียน

2. มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา (จำนวน 8 มาตรฐาน 40 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหาร และ พัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

6.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารงานที่เหมาะสม

6.2 มีการจัดข้อมูลสารสนเทศอย่างครอบคลุมและทันต่อการใช้งาน

6.3 มีการพัฒนาบุคลากร (ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสนับสนุน)

อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษา

เป็นฐาน

ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
- 7.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 7.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาโรงเรียน
- 7.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 7.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

- 8.1 มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมเกี่ยวกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- 8.2 มีรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจอย่างหลากหลาย
- 8.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและความสามารถของผู้เรียน
- 8.4 มีการส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 8.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผลและการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
- 8.6 มีระบบการนิเทศการเรียนการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ
- 8.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน
- 8.8 ดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ติดตามผลและใช้ผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้

- 9.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเข้มแข็งและทั่วถึง

9.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการ
และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

9.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและ
ความถนัดของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

9.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

9.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ/ดนตรี/นาฏศิลป์/กีฬาและ
นันทนาการ

9.6 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณี
และภูมิปัญญาไทย

9.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

10.1 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่
เหมาะสม

10.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

10.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อ
การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

10.4 มีการจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียวและ
สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพการใช้การได้ดี

10.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

11.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้ และภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น

11.2 มีการสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนเข้า
มามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา
สถาบันวิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

12.1 มีการจัดแหล่งวิทยาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน

12.2 มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

ตัวบ่งชี้

13.1 มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

13.2 มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา

13.3 มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

13.4 มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

13.5 มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

13.6 มีการประเมินคุณภาพการศึกษา

13.7 มีการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

13.8 มีการผลุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา มีจำนวน 8 มาตรฐาน ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดีได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

3. มาตรฐานด้านผลผลิต (ผู้เรียน) (จำนวน 11 มาตรฐาน 42 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้

14.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักกรรมเบื้องต้น

ของศาสนาที่ตนนับถือ

14.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

14.3 มีความกตัญญูกตเวที

14.4 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

14.5 ประหยัด และรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวม

อย่างคุ้มค่า

14.6 นิยมไทย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิใจ

ในวัฒนธรรมและความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

15.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

15.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนา

สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

16.1 มีทักษะในการจัดการและการทำงานให้สำเร็จ

16.2 พากเพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

16.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง

16.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

16.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตน

สนใจ

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

17.1 สามารถเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็น

ความคิดรวบยอด

17.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้

17.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา

อย่างมีสติ

17.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และ

มีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

- 18.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 18.2 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ
- 18.3 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและ

ภาษาต่างประเทศ ตามช่วงชั้นที่เหมาะสม

- 18.4 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้
และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

19.1 มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล สนใจแสวงหา
ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รอบตัว

19.2 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและ
สนุกกับการเรียนรู้

19.3 สามารถใช้ห้องสมุด ใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ ทั้งในและ
นอกสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

20.1 มีนิสัยในการดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ
20.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
20.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยง
ต่อความรุนแรง โรคร้าย และอุบัติเหตุ

20.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
20.5 มีมนุษยสัมพันธ์ดีต่อเพื่อน ครู และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา
ตัวบ่งชี้

- 21.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ
- 21.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
- 21.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

มาตรฐานที่ 22 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ
ปฏิบัติตน ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตัวบ่งชี้

22.1 เคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

22.2 เคารพในสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น รักษาสิทธิ เสรีภาพของตนเอง
และมีความเป็นประชาธิปไตย

22.3 รู้และปฏิบัติตามกฎหมาย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

22.4 เคารพและปฏิบัติตามคำสั่งสอน คำแนะนำของพ่อ แม่ ครู ญาติ
และผู้ใหญ่

22.5 รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 23 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
ของผู้ปกครองและชุมชน

ตัวบ่งชี้

23.1 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจ ยอมรับความรู้

ความสามารถ ทักษะด้านวิชาการ การกีฬา ความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่
พึงประสงค์ของผู้เรียน

23.2 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในความประพฤติปฏิบัติตน
ตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และครู

23.3 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านอื่นๆแก่ชุมชนและส่วนรวม

มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับ โดย
ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

24.1 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจในความสะอาด ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยและการให้บริการด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิชาการและอื่นๆ ของ
สถานศึกษาแก่ชุมชน

24.2 ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และ
ให้การสนับสนุนทรัพยากรปัจจัยต่างๆ ในการจัดและพัฒนาการศึกษา

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านผลผลิต (ผู้เรียน) มีจำนวน 11 มาตรฐาน เป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขในการเรียนรู้ โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

6.1 การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.1.1 แนวคิดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นมาตรการในการตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 25-34) ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดรวมทั้งการตรวจสอบผลการจัดการศึกษาว่าบรรลุผลในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือไม่ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ควบคุมกำกับดูแล ประสานงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการประเมินตนเองมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 โดยจัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกันใช้จากการร่วมมือทางวิชาการของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยให้สถานศึกษาใช้เครื่องมือประเมินเชิงระบบในการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องมาทุกปีการศึกษา และมีการปรับปรุงเครื่องมือเพื่อความเหมาะสมและความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

การปรับปรุงเครื่องมือการประเมินคุณภาพการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงมีการจัดระดมสรรพกำลังเพื่อหาแนวทางอย่างหลากหลาย ทั้งในแง่การแก้ปัญหาที่มีมาในอดีตและการสร้างวิสัยทัศน์ในกระบวนการประเมินให้สอดคล้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก “ ยุคโลกาภิวัตน์ ” ต่อไป

6.1.2 หลักการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1) เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2) ให้สถานศึกษายึดแนวนโยบายการพัฒนาการศึกษาชาติ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนองนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลสถานศึกษานั้นๆ โดยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการให้มีมาตรฐานสูงขึ้นไปเป็นที่ยอมรับของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น การติดตามผลการประเมินเพื่อดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ และป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น จึงมีมาตรฐานการกำหนดช่วงเวลาในการประเมินแต่ละเรื่อง โดยมีปฏิทินการปฏิบัติงาน ตารางการประเมินอย่างชัดเจน รวมทั้งให้กรรมการผู้ประเมินมีหลักฐานการดำเนินการในฐานะผู้รับผิดชอบทุกระดับ

6.1.3 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1) เพื่อศึกษาความสามารถทางการเรียนทั้งในระดับห้องเรียน ชั้นเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นและระดับประเทศ ในภาพรวมของการจัดการศึกษาท้องถิ่น ตามมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านการผลิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับนำข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ไปเป็นแนวทางในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

3) เพื่อให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดสถานศึกษานั้นๆ ได้ทราบข้อมูลการจัดการศึกษา และสามารถสนับสนุนพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

4) เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

5) เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อเตรียมเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพจากภายนอก

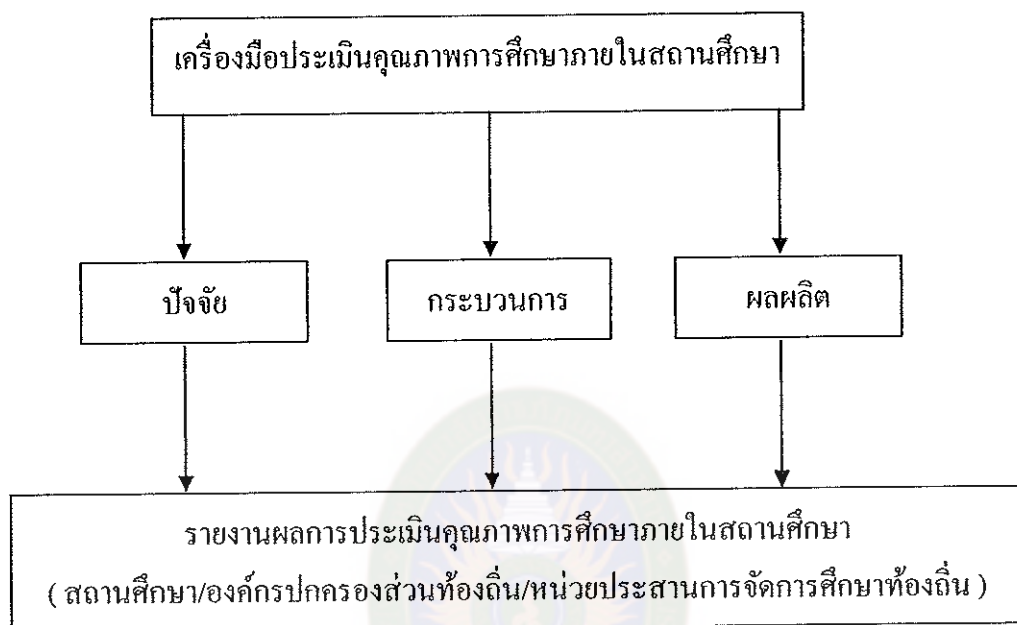
6.1.4 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา จึงกำหนดการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ชี้แจงทำความเข้าใจเครื่องมือและการใช้โดยจัดให้มีคู่มือชี้แจงรายละเอียด เพื่อบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทราบบทบาทหน้าที่ในการประเมินภายใต้ปรัชญา “ประเมินเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ไปสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา” 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญในการสนองนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดโดยให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินการเรื่องงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และอื่นๆ 3) บุคลากรในสำนักงานการศึกษา/กองการศึกษา และสถานศึกษา ถือเป็นตัวจักรและกลไกที่สำคัญในฐานะผู้ปฏิบัติและเป็นผู้ประสานงาน จึงต้องมีความตระหนักในความเป็นเจ้าของร่วมกัน โดยปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่รับผิดชอบ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการประเมินการวิเคราะห์ผลการประเมินและการนำผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา 4) หน่วยประสานการจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับประเทศ ตามปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด โดยคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น คณะทำงานเขตการศึกษาสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับเขตการศึกษา รวมทั้งรายงานผลตามภาระหน้าที่ เพื่อแสดงความก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาตลอดจนข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงในภาพรวมของแต่ละระดับต่อไป

6.1.5 โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา การนำทรัพยากรทางการศึกษามาดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาคู่ลักษณะที่สมบูรณ์และชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา จึงกำหนดโครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแนวคิดการประเมินเชิงระบบที่กำหนดให้มีการประเมินตั้งแต่ทรัพยากรที่ใช้การนำทรัพยากรไปบริหารจัดการจนเกิดเป็นผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษา โดยมีโครงสร้างการประเมินภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แนวทางประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

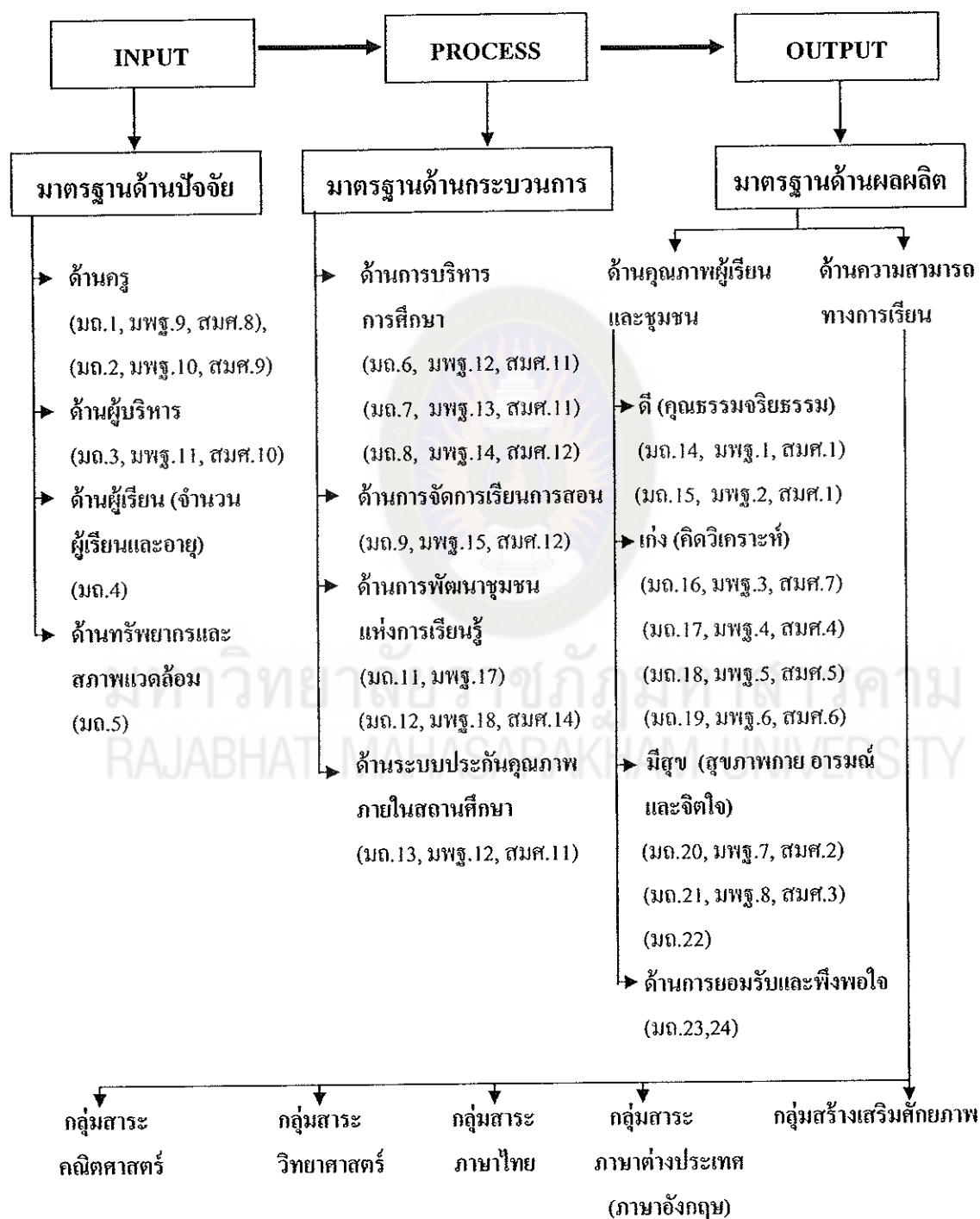

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 28)

จากพื้นฐานความคิดดังกล่าว การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจัดโครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังแผนภาพที่ 6

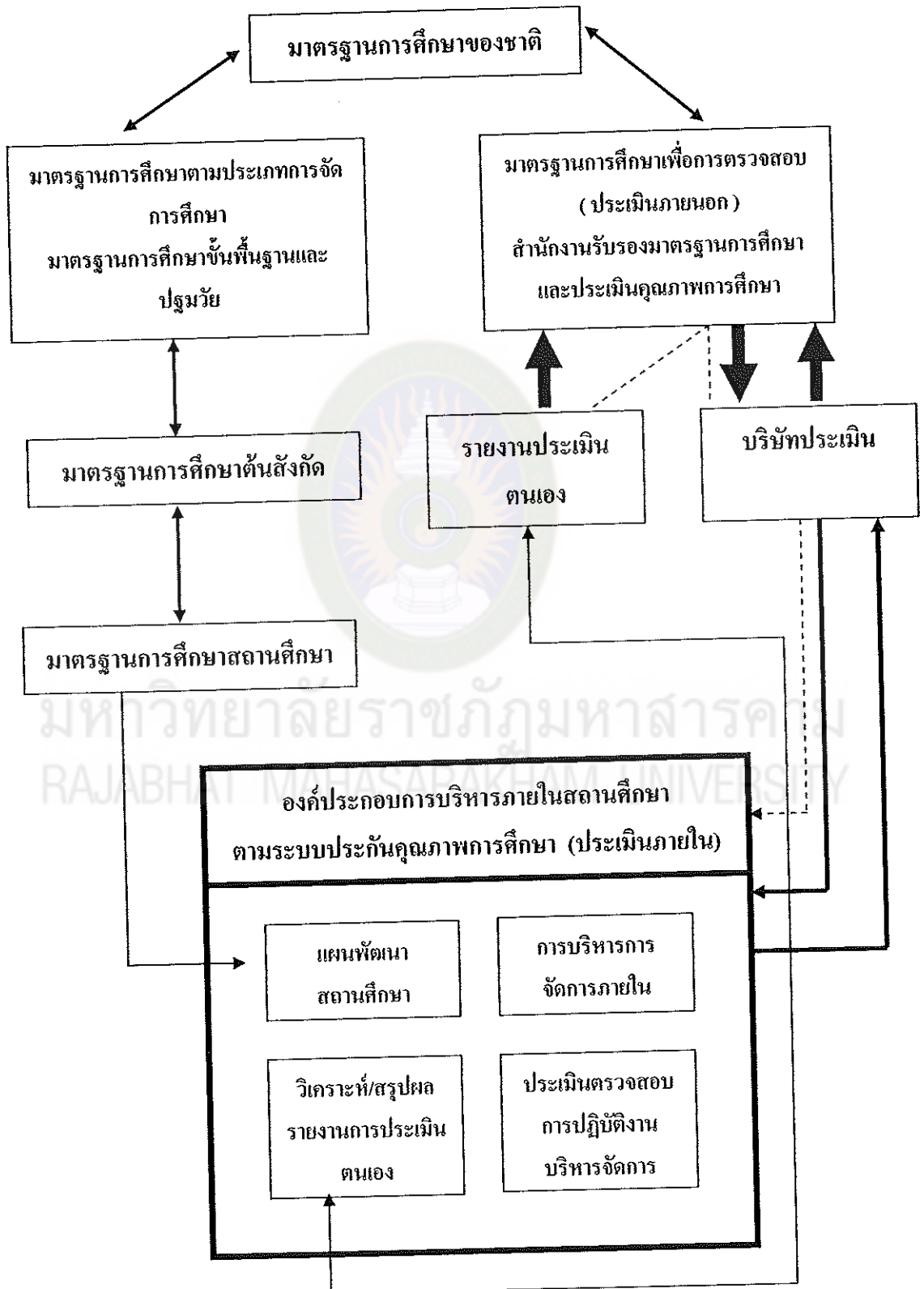
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 6 โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (โครงสร้างการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 29)

แผนภาพที่ 7 แสดงความเชื่อมโยงของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา : (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 33)

6.1.6 การประเมินผลคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ในการประเมินผลคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึงในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย

- 1) การประเมินถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาเพื่อจะได้รับการเข้าถึงขีดความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน หรือผู้เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อค้นพบปัญหาแต่เนิ่นๆ จะได้แก้ไขทัน
- 3) เน้นปรัชญาการป้องกัน
- 4) เป็นการประเมินโดยผู้บริหาร บุคคล และผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเอง
- 5) สอดคล้องกับการประเมินภายนอก

เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) โดยทุกคน

มีส่วนร่วม

6.2 การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินการจัดการศึกษา (กฎหมาย คำหรือวงศ. 2547 : 25 – 28) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของตนเอง และมีระบบประเมินตนเองก่อนต่อนั้นจึงรับการประเมินภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งจะดำเนินการ โดยพิจารณาและตรวจสอบจากผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก จึงควรสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และต่างก็มุ่งสู่มาตรฐานหรือคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้จัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดดังนี้

6.2.1 หลักการของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่ความมีมาตรฐานทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป ซึ่งรูปแบบวิธีการดำเนินการจะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีหลักการสำคัญ คือ 1) เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้น

เรื่องการตัดสินใจ การจับผิดให้ถูก-ให้โทษ 2) ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง (Evidence – base) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) 3) มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษาระดับชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย แต่ยังคงมีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนด เป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน 4) มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่าการกำกับและควบคุม 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

6.2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

- 1) เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
- 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น - จุดด้อยของสถานศึกษา เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3) เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
- 4) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
- 5) เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

6.2.3 ความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก

- 1) เป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
- 2) เพิ่มความมั่นใจและคุ้มครองประโยชน์ให้ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 3) สถานศึกษาและหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น มีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายมีข้อมูลสำคัญในภาพรวมเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาทุกระดับทุกสังกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.4 ขอบเขตของการประเมินคุณภาพภายนอก

1) ประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก

14 มาตรฐาน

2) กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ก่อนตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม

3) การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร รวมทั้งอาจมีการใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมืออื่นๆ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล

4) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษา คือ เจ้าของ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรอื่นของสถานศึกษา นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนชาวบ้าน ผู้ประกอบการหรือผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2.5 ขั้นตอนในการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ๆ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา และหลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายนอกต้องดำเนินการเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประเมินสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยต้องประสานงานกับสถานศึกษา การวางแผนการตรวจเยี่ยม/แผนการประเมิน เตรียมความพร้อมก่อนการไปตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลักๆ ที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้ (1) การศึกษาและวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (2) การกำหนดประเด็นและรายงานข้อมูลที่จะต้องรวบรวม ตรวจสอบและวิเคราะห์ระหว่างการตรวจเยี่ยม (3) การวางแผนการตรวจเยี่ยมและแผนการประเมิน กำหนดตารางการตรวจเยี่ยมและการกำหนดภาระงานของผู้ประเมินแต่ละคน (4) นัดวันที่จะไปตรวจเยี่ยมและแจ้งกำหนดการตรวจเยี่ยม ต่อสถานศึกษา

2) ระหว่างการตรวจเยี่ยม ในระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ซึ่งมีกำหนดเวลาประมาณ 3 วัน คณะผู้ประเมินมีการทบทวนข้อมูลในรายงาน

การประเมินตนเองของสถานศึกษาว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงใด เพื่อยืนยันผล การรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและรวบรวมข้อมูลในประเด็นที่ยังไม่มีหลักฐาน ข้อมูล หรือไม่ชัดเจนพอวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลคุณภาพการศึกษาแต่มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกตามเกณฑ์ที่กำหนดและสรุปจุดอ่อน จุดแข็งและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ (1) การชี้แจงกับบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก (2) การรวบรวมข้อมูล หลักฐาน (3) การวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผล และสรุปข้อค้นพบ (4) การนำเสนอผล การประเมินโดยวาจา และอภิปรายร่วมกับคณะผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) หลังการตรวจเยี่ยม เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจในการไปตรวจเยี่ยมสถานศึกษา แล้วคณะผู้ประเมินภายนอกจะต้องร่วมกันจัดทำร่างรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้ 1) จัดทำร่างรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา 2) ส่งรายงานฯ ให้สถานศึกษาตรวจสอบและโต้แย้ง 3) พิจารณาข้อโต้แย้งของโรงเรียน การดำเนินงานตรวจสอบตามวิธีการที่สำนักงานกำหนด 4) ส่งรายงานฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณา 5) ส่งรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาให้ สมศ. 6) การเผยแพร่ รายงาน

7. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนาในลักษณะ การถามตอบอย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างผู้วิจัย ซึ่งเรียกว่า ผู้สัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ตอบหรือผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิดเห็น ส่วนตัวของผู้ตอบตลอดจนอากัปกริยาระหว่างถูกสัมภาษณ์ด้วย (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 123 – 125) ดังนั้นการสัมภาษณ์จึงเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมากในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก ทั้งนี้เพราะผู้สัมภาษณ์สามารถสอบถาม รายละเอียดเพิ่มเติมและในบางครั้งกลุ่มตัวอย่างในคำถามนั้นๆ เพื่อให้ความกระจ่างชัดของ ข้อมูลมากยิ่งขึ้น

7.1 ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์นั้น จำแนกออกได้เป็นประเภทต่างๆแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ใน การจำแนก ในที่นี้ขอจำแนกประเภทของการสัมภาษณ์โดยอาศัยบทบาทระหว่างผู้สัมภาษณ์กับ ผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) การสัมภาษณ์โดยไม่จำกัดคำตอบ (Non-Directive Interview) วิธีการนี้ให้กลุ่มตัวอย่างพูดหรืออธิบายความคิดเห็นของตนไปเรื่อยๆตามความพอใจโดยไม่ต้องตั้งเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยต้องการ ผู้วิจัยตั้งใจฟังและบันทึกเท่านั้น ไม่ต้องร่วมสนทนามากนัก เพียงแต่กล่าวสนับสนุน เช่น “ค่ะ” หรือ “ครับ” หรืออาจมีคำถามเพิ่มเติม เช่น “มีอะไรอีกไหม” เท่านั้น การสัมภาษณ์วิธีนี้จะได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การสัมภาษณ์วิธีนี้ผู้วิจัยต้องการข้อเท็จจริงทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริงและครบถ้วนจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนี้จึงต้องมุ่งค้นหาแก่นแท้ของคำตอบอย่างลึกซึ้งว่าเหตุผลใดจึงมีความรู้สึกรู้คิดเห็นเช่นนั้น หรือเพราะเหตุใดจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น

3) การสัมภาษณ์แบบปฏิบัติการซ้ำ (Repeated Interview) วิธีนี้เป็นการสัมภาษณ์แล้วหลังจากนั้นสัมภาษณ์ซ้ำอีก เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมบางประการของบุคคล ตลอดจนปรากฏการณ์ในสังคม การสัมภาษณ์ลักษณะนี้นิยมใช้กับการวิจัยที่ต้องการติดตามปฏิกิริยาต่อเนื่องของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ต้องการทราบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการสร้างสะพานลอยคนข้ามว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไร โดยการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการสร้างสะพานลอย ก่อนการสร้างสะพานลอย และสัมภาษณ์ หลังจากการสร้างสะพานลอยแล้ว เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนและหลังสะพานลอย

นอกจากนี้อาจจำแนกประเภทของการสัมภาษณ์โดยใช้เกณฑ์จากกลุ่มตัวอย่างก็ได้ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

1) การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Individual Interview) เป็นการสัมภาษณ์ โดยมีผู้ถูกสัมภาษณ์เพียงคนเดียวในลักษณะการเผชิญหน้ากับผู้สัมภาษณ์วิธีนี้จะได้ผลดีและนิยมใช้มาก โดยทั่วไปมักใช้กับการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน

2) การสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Grouped Interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยมีผู้ถูกสัมภาษณ์หลายคนหรือมีการรวมกลุ่มเล็กๆ วิธีนี้ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามในกลุ่มแล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบทีละคนข้อมูลที่ได้จากวิธีนี้อาจจะขาดความน่าเชื่อถือได้ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบแบบไม่จริงใจ โดยการตอบคล้ายๆกัน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์นี้อาจใช้การสัมภาษณ์หลายๆแบบผสมผสานกันได้

7.2 ลักษณะของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้มี 2 ลักษณะ ดังนี้

7.2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า โดยมีการเตรียมคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ไว้ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้สัมภาษณ์จะถามคำถามที่จัดเตรียมไว้แล้วในแบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ลักษณะนี้จะเป็นไปในรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าใครจะเป็นผู้สัมภาษณ์ก็จะต้องถามคำถามเช่นเดียวกันทุกคน หลังจากนั้นผู้สัมภาษณ์จะจดบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในแบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบบนี้มีข้อดีคือ สะดวกและรวดเร็วในการสัมภาษณ์ และการบันทึก ข้อมูลมีความรวดเร็วและถูกต้องง่ายกว่า ตลอดจนการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและสรุปผลได้ง่าย

7.2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์ถามคำถามเองตามความเหมาะสม ตามสถานการณ์ ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์ก็สามารถตอบได้อย่างอิสระ ตามความคิดเห็นส่วนตัว การสัมภาษณ์แบบนี้อาจจะมีแนวการสัมภาษณ์ซึ่งจะมีหัวข้อของคำถามที่ต้องการระบุไว้เท่านั้น ส่วนอื่นๆผู้สัมภาษณ์ต้องดัดแปลงคำถามเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์และอารมณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ต้องระวังมิให้คำถามออกนอกประเด็น การสัมภาษณ์ลักษณะนี้ถามได้หลายประเภท เช่น ถามแบบไม่จำกัดคำตอบ ถามเฉพาะเจาะจงหรือถามแบบเจาะลึกก็ได้ลักษณะของการสัมภาษณ์ คล้ายๆกับการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ ผู้สัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญ และมีไหวพริบดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี สามารถดึงเรื่องที่สนทนาออกนอกประเด็นให้กลับเข้าสู่ประเด็นได้ เช่น การสัมภาษณ์ทางรายการทีวีหรือวิทยุ ที่มีการสัมภาษณ์ดารานักร้อง นักการเมือง หรือผู้มีชื่อเสียงอื่นๆ เป็นต้น

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

สรพศิริ จันทร์ทอง (2547 : 119 - 126) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา การดำเนินงานมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกของโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือมาตรฐานเกี่ยวกับครูผู้สอน มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน และมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทุกขนาดโรงเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาตามมาตรฐาน พบว่า (1.1) มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน ทุกมาตรฐานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรีและกีฬา และมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (1.2) มาตรฐานเกี่ยวกับครู ทุกมาตรฐานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และครูมีเพียงพอ (1.3) มาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร ทุกมาตรฐานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการมาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

2) โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้อายุชั้นที่ 3-4 จังหวัดมหาสารคาม ที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกัน ส่วนมาตรฐานเกี่ยวกับครูผู้สอน และมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร แตกต่างอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

สังัด เกตุรัตน์ (2548 : 114 – 121) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในอำเภอคำเนิน สะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในอำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ มาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ ด้านผู้เรียน และด้านปัจจัย ตามลำดับ 2) ปัญหาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในอำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้ มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ ด้านผู้เรียน และด้านปัจจัย ตามลำดับ 3) แนวทาง

การดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกใน
อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี คือ โรงเรียนควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการอ่านการเขียน และการคิดวิเคราะห์ เพิ่มครูให้ครบ
ชั้นเรียน ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษา

สมหมาย พรหมจ้อย (2550 : 131 - 150) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด
(กวีธรรมสาร) ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
เทศบาลวัดท้ายตลาด (กวีธรรมสาร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เมื่อ
พิจารณารายด้าน พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดท้าย
ตลาด (กวีธรรมสาร) อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การผุด
งระบบประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
การจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด (กวีธรรมสาร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.58 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ของ
โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด (กวีธรรมสาร) อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด เรียงตามลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมิน
คุณภาพการศึกษา การผุดงระบบประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การจัดการระบบบริหารและ
สารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาล
วัดท้ายตลาด (กวีธรรมสาร) ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทั้ง 8 ขั้นตอน นำมาวางแผนร่วมกันของบุคลากรและ
ดำเนินการตามแผน ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ ซึ่งบุคลากรทุกฝ่าย
ในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอนมี
การบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกัน
ปรับปรุง แผนงาน โครงการ/กิจกรรมนั้นๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้

โดยมุ่งหวังประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้ จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เป็น การมองเห็นตนเองและประเมินตนเอง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่มั่นคงเป็นจริง พร้อม เสนอต่อการตรวจสอบ ประเมินจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

กนกชัย เนิ้นชัด (2549 : 97 – 104) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา การดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามราย มาตรฐาน พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 มาตรฐาน และระดับปานกลาง 3 มาตรฐาน 2) ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อ พิจารณาตามรายมาตรฐาน พบว่า มีปัญหาการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด 7 มาตรฐาน 3) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ด้าน ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วง ชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานแตกต่างกัน 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 5 และ มาตรฐานที่ 6 4) ผลการเปรียบเทียบปัญหาปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายมาตรฐานแตกต่างกัน คือ มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 5 และ มาตรฐานที่ 10

สมเดช สุขสาถิ (2551 : 126 – 140) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องสภาพ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกอนนคร เขต 3 ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ 1) ความคิดเห็น

ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกมาตรฐาน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบมาตรฐาน การศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้านและรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนในรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 มาตรฐาน และอยู่ในระดับปานกลาง 13 มาตรฐาน เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบมาตรฐานการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทำการทดสอบรายคู่ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบมาตรฐานการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า สภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กับขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน 5) ข้อเสนอแนะและการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับจาก ผู้ให้ข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านผู้เรียน ได้แก่ ควรฝึกนักเรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดเห็นอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม ควรฝึกให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่น ควรฝึกให้นักเรียนภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย ด้านครู ได้แก่ ครูควรมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณและมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ควรจัดสรรให้สถานศึกษามีจำนวนครูตามเกณฑ์ ครูควรได้รับการพัฒนาในวิชาที่ครูสถาปนาหนด ด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการบริหารวิชาการเป็นผู้นำทางวิชาการและการจัดการ ผู้บริหารควรมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

ของวิชาชีพ มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน สถานศึกษาควรมีการบริหาร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุล

อินทนิล ชำขันมะลี (2551 : 127 -137) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ระดับความต้องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา และมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 3) การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม พบว่า ผู้บริหาร มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสูงกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานด้านการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหาร มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสูงกว่าครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมาตรฐานด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน 4) การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สูงกว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติ สูงกว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) เปรียบเทียบความต้องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน 6) เปรียบเทียบความต้องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความต้องการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ กับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 7) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ต่อแนวทางการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านผู้บริหาร มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้ทักษะการบริหารสถานศึกษาให้กับผู้บริหาร ควรจัดระบบบริหารจัดการที่ดีภายในโรงเรียน ควรสนับสนุนปัจจัยในการบริหารให้เพียงพอ และควรนิเทศการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ด้านครู มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดสรรจำนวนครูให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรจัดให้ครูได้สอนตรงตามความรู้ความสามารถ ควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ใหม่ๆ ให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดหาลูกจ้างมาทำงานธุรการแทนครู และด้านผู้เรียน มีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์มาใช้สอนนักเรียน ควรอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบวินัย ควรสอนให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และควรส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์แข็งแรง

อุดม ศิริโม (2551 : 81 – 98) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องสภาพการปฏิบัติและความต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของชาติโรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืนและกิ่งอำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการปฏิบัติและความต้องการ การประกันคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ความต้องการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา 2) ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เสนอให้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่า ควรลดภารกิจของครูให้น้อยลงนอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น งานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น การประสานความร่วมมือกันพัฒนาแบบองค์รวมในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ เครื่องมือการเรียนรู้อร่วมกันในบากิจกรรม เช่น วิชาคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนขาดอุปกรณ์ก็ขอยืมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้ก่อนสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อดีของการศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้มีนิสัยทัศน์ ทศนคติที่ดีต่อการศึกษาที่ตรงกัน รัฐบาลควรหันมา กำกับดูแลให้ขวัญกำลังใจ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีผลงานที่ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้น และมีการประชาสัมพันธ์ผลงานเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อประกาศให้รู้ถึงการดำเนินการของหน่วยงาน ว่ามีความคืบหน้าไปในทางที่ดีอย่างไร

พิเชด มุลตะกร (2552 : 108 – 121) การวิจัยได้ศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพ

การศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมและรายมาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา มาตรฐานด้านครู โรงเรียนจัดให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา อย่างน้อยปีการศึกษาละ 20 ชั่วโมง มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของชุมชน การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประเด็นที่มีความดีที่สุดในแต่ละด้าน มาตรฐานด้านผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการจัดโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มาตรฐานด้านครู จัดอบรมชี้แจงแก่บุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานด้านผู้บริหาร สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน

ภูวคต จุลสุคนธ์ (2552 : 102 – 113) การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพความต้องการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า การเตรียมการเพื่อพัฒนาครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในดีขึ้น และได้ร่วมกันกำหนดตัวบ่งชี้สำคัญ 4 ตัว ได้แก่ 1) จำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 2) จำนวนกิจกรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกาย 3) จำนวนครั้งที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก และ 4) จำนวนครั้งที่มีการจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ และร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว ผลการพัฒนาพบว่า โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งหมด

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เซง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 61) ได้ศึกษารูปแบบการประเมินและความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนในลักษณะของความเป็นพลวัตโดยใช้วิธีปัจจัยนำเข้า – ผลลัพธ์ ได้จัดกลุ่มขององค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1) ประสิทธิภาพที่เกิดจากแนวปฏิบัติของโรงเรียน 2) ประสิทธิภาพที่เกิดจากสภาพทางสังคมของโรงเรียน 3) ประสิทธิภาพที่เกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจภายในโรงเรียน 4) ประสิทธิภาพที่เกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจภายนอกโรงเรียน

บั๊ก (Bugg. 2000 : Abstract) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของคณะกรรมการประกันคุณภาพและแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐอิลลินอยซ์ สหรัฐอเมริกา การวิจัยเป็นการตรวจสอบวิเคราะห์ประสิทธิผลของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และวางแผนพัฒนาของรัฐอิลลินอยซ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงระบบในโรงเรียนมัธยมของรัฐ เป็นการศึกษาเพื่อใช้ในการตัดสินใจในขอบเขตของโรงเรียน 2 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและวางแผนพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง ไม่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการในการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน โรงเรียนในชนบทสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากระบบการประกันคุณภาพ ให้เป็นตัวกระตุ้นในการพัฒนาโครงสร้างการพัฒนาโรงเรียนอย่างมีรูปแบบ แต่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถประสบความสำเร็จตามขั้นตอนนี้ได้

ซอลลิส (Sallis. 2002 : Abstract) กล่าวถึง ความสำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพว่า การศึกษาที่จะเป็นที่ยอมรับ จำเป็นต้องมีเรื่องคุณภาพเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และคุณภาพนั้นจะเป็นแรงจูงใจให้กับนักเรียน นักศึกษาที่จะต้องมีการแข่งขันในเรื่องคุณภาพและข้อมูล เช่นการสร้างความมั่นคงครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมมีค่านิยมที่ดี มีการวัดผลประเมินผลที่ดี ผู้ปกครองต้องส่งเสริมการเรียนของเด็กเป็นพิเศษ รวมทั้งองค์กรส่วนท้องถิ่นและเอกชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ในการแก้ไขข้อมูลให้ทันสมัยยิ่งขึ้น มีองค์กรที่เข้มแข็ง มีเป้าหมายที่ชัดเจน คอยดูแลให้ความสนใจนักเรียน นักศึกษาอย่างใกล้ชิด มีหลักสูตรที่เหมาะสม หรือรวบรวมองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเข้าด้วยกัน

เกณฑ์การประเมินของสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประเทศนิวซีแลนด์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 72-77) คณะกรรมการประเมินได้ใช้เกณฑ์การประเมินเหล่านี้ในช่วงระหว่างการประเมินและแจ้งให้สถานศึกษาทราบถึงความคิดเห็นที่ได้จากการประเมิน ซึ่งเกณฑ์เหล่านี้ได้มาจากแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ การรายงานการประเมินการศึกษาและข้อค้นพบจากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งในกลุ่มนี้ได้ระบุและอธิบายถึงขอบข่ายสาระของการบริหารจัดการสถานศึกษาและการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้ 1) การปกครองของ

สถานศึกษา 2) การวางแผนยุทธศาสตร์การตรวจสอบทบทวนตนเอง และนวัตกรรม แนวทาง
แห่งชาติว่าด้วยการศึกษา (National Education Guidelines) 3) การบริการจัดการด้านการเงิน
คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ 4) ความปลอดภัย ผู้บริหารและบุคลากรต้อง
5) คุณภาพของความเป็นผู้นำทางวิชาชีพและการสอน จะประเมิน โดยเปรียบเทียบการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอนกับมาตรฐานของมืออาชีพ 6) การบริหารจัดการหลักสูตร
นโยบายของรัฐบาลในด้านหลักสูตรการสอน คือ ช่วยเหลือและสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของ
ผู้เรียนและการเรียนรู้ที่สัมฤทธิ์ผลในแต่ละขอบข่ายสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ทักษะที่สำคัญ
และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และนโยบายนี้จะครอบคลุมทั่วประเทศและใช้กับผู้เรียนทุกคน
บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งได้ระบุไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องให้
การช่วยเหลือสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน โดยจัดโปรแกรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ
หลักสูตรการศึกษาชาติ (ขอบข่ายสาระการเรียนรู้สำคัญ ทักษะที่สำคัญและคุณลักษณะที่
พึงประสงค์) ที่ได้เสนอไว้ในหลักสูตรการศึกษาชาติและในปี 1999 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ
ที่ผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในด้านความสามารถทางด้านภาษา และความสามารถทาง
ด้านตัวเลข 7) การประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคน
คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนสามารถให้รายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนใน
ชั้นเรียนหรือสถานศึกษา ข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผู้เรียนจะนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ของ
ผู้เรียนทางการศึกษา การรายงานเพื่อวัตถุประสงค์ของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
ความเที่ยงตรง ข้อมูลจะต้องเชื่อถือได้ กระบวนการประเมินต้องยุติธรรมและให้ผู้เรียนทุกคนได้
นำเสนอผลสัมฤทธิ์ 8) การสังเกตบทเรียนในชั้นเรียน 9) ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี
ทางการสื่อสาร (ICT)

Brook (วิโรจน์ พวงอินทร์. 2548 : 68-69) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประกัน
คุณภาพการศึกษา และกระบวนการวางแผนปรับปรุงการศึกษาสำหรับเด็กการศึกษาพิเศษ ใน
มลรัฐอิลลินอยส์ การศึกษารุ่นนี้ใช้วิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ ศึกษาเอกสารจาก
สถานศึกษา 96 แห่งที่ได้รับการทบทวนคุณภาพภายนอก โดยศึกษาจากเอกสาร ได้แก่
แผนการปรับปรุงสถานศึกษา รายงานการทบทวนตรวจสอบคุณภาพภายนอก และแบบ
การตอบ (Response Template) เอกสารทั้ง 3 จะถูกนำมาศึกษาเปรียบเทียบ นอกจากนั้น
มีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ของนักการศึกษาสามัญและนักการศึกษาพิเศษที่ได้รับ
คัดเลือกมาจากสถานศึกษา 3 แห่ง เพื่อจะพิจารณาถึงการรับรู้ถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมของ
นักการศึกษาพิเศษในการจัดทำเอกสารและผลกระทบของการประกันคุณภาพและกระบวนการ

การวางแผนปรับปรุงที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า

- 1) สถานศึกษา 18 แห่ง ที่ได้รับการทบทวนคุณภาพภายนอก ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดทำแผนปรับปรุงสถานศึกษา
- 2) มีรายงานของทีมทบทวนภายนอกเพียง 61 รายงาน จาก 114 รายงาน ที่มีการกล่าวถึงการศึกษาพิเศษที่เด่นชัดออกมา
- 3) นักการศึกษาพิเศษและนักการศึกษาสามัญจากสถานศึกษาที่ได้รับเลือกมา เชื่อว่า นักการศึกษาพิเศษได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนปรับปรุงสถานศึกษา
- 4) สถานศึกษา 17 แห่ง ที่ได้รับการทบทวนจากภายนอกกล่าวถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาพิเศษ อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาพิเศษและนักการศึกษาสามัญ ไม่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ เป็นผลมาจากการประกันคุณภาพและกระบวนการการวางแผนปรับปรุงสถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรฐานในเรื่องต่างๆ ทั้งมาตรฐานในการบริหาร มาตรฐานโรงเรียน และมาตรฐานงานวิชาการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน จะมีปัญหาในด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมาตรฐานหนึ่งที่เป็นปัญหา คือ มาตรฐานด้านปัจจัย โดยเฉพาะเรื่องบุคลากรและอาคารสถานที่ การศึกษาวิจัยสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบผลการดำเนินงานว่าโรงเรียนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น